

Styrelsehandling nr

Utfärdat

Handläggare

Karin Norrman-Elgh

Telefon: 031-3321046

Diarienummer

E-post: karin.norrman-elgh@poseidon.goteborg.se

Fortsatt gemensam visselblåsarfunktion med Göteborgs Stad

Förslag till beslut

Styrelsen för Bostads AB Poseidon:

Beslutar att Bostads AB Poseidon fortsatt ska ingå i den gemensamma visselblåsarfunktionen i Göteborgs Stad.

Sammanfattning

EU-direktivet Skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten, 2019/1936 (visselblåsarordningen) trädde i kraft i Sverige 17 december 2021 genom en ny svensk lag, Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Samtidigt ändrades också ett antal paragrafer i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Kravet på att införa visselblåsarfunktioner kommer att vara tvingande och införas stegvis beroende på verksamhetens storlek. Den 17 juli 2022 ska samtliga offentliga arbetsgivare som har 50 – 249 arbetstagare samt alla (såväl privata som offentliga) arbetsgivare som har minst 250 arbetstagare vara skyldiga att ha en visselblåsarfunktion på plats. I och med att den nya lagen trädde i kraft behöver respektive bolagsstyrelse fatta ett beslut om organisering av bolagets visselblåsarfunktion.

Bostads AB Poseidon har i enlighet med det fullmäktigebeslut som fattades 2011 använt sig av stadens gemensamma visselblåsarfunktion. Mottagning av tips sker av en extern leverantör som är upphandlad för ändamålet. Den gemensamma visselblåsarfunktionen tar därefter emot och utreder misstankar om oegentligheter. Vid större mer omfattande utredningar finns möjlighet till extern utredning med hjälp av förnyad konkurrensutsättning på stadens ramavtal inom oegentlighetsområdet. Två kontaktpersoner inom Bostads AB Poseidon har utsetts för att bistå visselblåsarfunktionen i utredningar som rör den egna organisationen. Beslut om att avsluta en utredning sker alltid av visselblåsarfunktionen. Göteborgs Stads etablerade visselblåsarfunktion bedöms uppfylla de i direktivet grundläggande kraven på till exempel kompetens, mandat, oberoende och självständighet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bolaget inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Direktivet innebär att utöver vad som kan rapporteras sedan tidigare omfattas även frågor inom miljöskydd, transportsäkerhet, produktsäkerhet, kärnsäkerhet samt livsmedels- och fodersäkerhet av rapportering.

Bedömning ur social dimension

Bolaget inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Ärendet har inte bedömts vara föremål för samverkan.

Bilagor

1. Handling 2022 nr 4, Revidering av kommunstyrelsens reglemente med anledning av ny visselblåsarlagstiftning

Ärendet

EU-direktivet Skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten (visselblåsarordningen) trädde i kraft i Sverige 17 december 2021, genom en ny svensk lag. Samtidigt ändrades också ett antal paragrafer i offentlighets- och sekretesslagen (OSL). I och med dessa förändringar behöver Bostads AB Poseidons styrelse besluta om att fortsätta använda stadens befintliga visselblåsarfunktion.

Beskrivning av ärendet

EU beslutade i oktober 2019 om direktivet Skydd för personer som rapporterar om överträdelse av EU-rätten (visselblåsarordningen). Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att personer som rapporterar om överträdelse ska vara skyddade mot repressalier under vissa förutsättningar, samt att det både inom privat och inom offentlig sektor inrättas särskilda interna funktioner för rapporteringen. Riksdagen beslutade den 29 september 2021 om att direktivet skulle införlivas i svensk lagstiftning och implementerades i huvudsak genom att ny lag som trädde i kraft 17 december 2021, lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Lagen ersatte nuvarande Lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden. Förändringar skedde också i nuvarande offentlighets- och sekretesslag (OSL). Förändringarna påverkar utformningen av Göteborg Stads gemensamma visselblåsarfunktion som Bostads AB Poseidon använder som rapportering av missförhållanden.

Förändringar på grund av ny lagstiftning

För att ett ärende skulle hanteras som ett regelrätt visselblåsarärende skulle i den tidigare lagstiftningen de oegentligheter som anmäls vara allvarliga, exempelvis ekonomisk brottslighet, mutbrott, miljöbrott, stora säkerhetsrisker eller allvarliga former av diskriminering och trakasserier. Oegentligheterna skulle även vara begångna av en person i en ledande position eller en person som innehar en nyckelposition i verksamheten.

Den nya lagstiftningen gäller vid rapportering av missförhållanden i ett arbetsrelaterat sammanhang där det finns ett allmänintresse av att missförhållandena kommer fram. Det finns som regel ett allmänintresse av att överträdelse av lagar och andra föreskrifter

kommer fram. Utifrån omständigheterna kan det även anses finnas ett allmänintresse av att brott mot interna regler och principer kommer fram. Vidare tillmäter lagstiftaren betydelse i hur en verksamhet finansieras om det finns ett allmänintresse av att uppgifter om ett missförhållande kommer fram. Allmänheten får generellt sett anses ha ett större intresse av att allmänna medel används ansvarsfullt än att privata medel gör det. Personkretsen vidgas och det finns inte längre någon begränsning till att de allvarliga missförhållandena ska vara begångna av en person i en ledande position eller av en person som innehar en nyckelposition i verksamheten.

Den nya lagstiftningen innebär ett utökat skydd för visselblåsare i förhållande till den gamla visselblåsarlagen. Den nya lagstiftningen är inte begränsad till att enbart gälla larm om allvarliga missförhållanden, vilket avsett brott med fängelse i straffskalan eller därmed jämförliga missförhållanden. Den nya lagen skyddar även vid rapportering av missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram. Vidare skyddas fler visselblåsare av den nya lagstiftningen än i den gamla visselblåsarlagen som i huvudsak avsåg arbetstagare. Den nya lagstiftningen skyddar de flesta tipslämnare som har fått del av information rörande missförhållandet i ett arbetsrelaterat sammanhang, vilket utöver arbetstagare även omfattar exempelvis leverantörer och konsulter. Skyddet mot repressalier gäller även för en person som bistår vid tipslämnandet eller har koppling till tipslämnaren samt för juridiska personer som tipslämnaren äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till. Den nya lagstiftningen innebär också ett utökat skydd mot repressalier på grund av att någon vänder sig till sin arbetstagarorganisation för samråd i fråga om rapportering.

Den nya lagstiftningen ställer krav på att rapportering ska kunna ske både muntligen och skriftligen. En visslare ska även ha möjlighet att boka in ett möte för att rapportera. Det ska finnas oberoende och självständiga personer eller enheter som tar emot visselblåsarrapporterna, har kontakt med den rapporterande personen samt följer upp och lämnar återkoppling till den rapporterande personen. Krav finns även på att verksamhetsutövaren har informationsskyldighet, hur och när kommunikation med tipslämnare ska ske, samt vilka tidsfrister som gäller för utredningar kopplade till tips. Om dessa krav inte efterföljs kan en tillsynsmyndighet besluta om föreläggande eller begära utdömande av vite, vilket inte funnits i tidigare lagstiftning.

Bolagets bedömning

Göteborgs Stads etablerade visselblåsarfunktion bedöms uppfylla de i direktivet grundläggande kraven på till exempel kompetens, mandat, oberoende och självständighet.

Datum

Underskrift

Namnförtydligande

.....